

Вшанування пам'яті київських політехніків, які віддали своє життя за волю та незалежність України

Напередодні Дня Незалежності України відбулася урочиста церемонія покладання квітів до пам'ятника київським політехнікам, які віддали своє життя за волю і незалежність України. Співробітники КПІ ім. Ігоря Сікорського, студенти-випускники кафедри військової підготовки, учасники бойових дій – офіцери Інституту спеціального зв'язку та захисту інформації Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського" зібралися біля Храму Святого Миколи Чудотворця.

До присутніх звернулася проректор з навчально-виховної роботи Наталія Семінська: "Ми зібралися напередодні головного державного свята нашої країни – Дня Незалежності України. Вже 29 років поспіль ми відзначаємо це свято, але й сьогодні продовжуємо боронити нашу незалежність. У цій боротьбі, на превеликий жаль, ми втратили чотирнадцять наших випускників, співробітників і студентів, які брали участь у бойових діях на сході України. І сьогодні ми вшануємо мужність і героїзм київських політехніків, які віддали своє життя в ім'я незалежності і територіальної цілісності України".

Учасники мітингу поклали квіти до пам'ятника київським політехнікам, які віддали своє життя за волю і незалежність України. На пам'ятнику викарбувані їхні імена: Сергій Бондарев, Павло Мазуренко, Юрій Поправка, Максим Шаповал, Ігор Павлов, Олександр Петришук, Володимир Кочетков-Сукач, Ігор Шевченко, Владислав Дюсов, Андрій Єременко, Юрій Артюх, Вадим Жеребило, Олександр Кондратюк і Михайло Федоренко.

Вічна пам'ять і слава Героям! Низький уклін їх родинам.

Володимир Школьній

ОФІЦІЙНО

Про підсумки минулого навчального року і завдання на наступний 2020/2021 навчальний рік

Доповідь ректора М.З. Згуровського для розгляду на сесії професорсько-викладацького складу КПІ ім. Ігоря Сікорського 28 серпня 2020 року

*Вельмишановні викладачі,
науковці, співробітники!*

Дозвольте привітати вас із двадцять дев'ятою річницею проголошення незалежності України та сто двадцять другою річницею від дня заснування Київського політехнічного інституту.

На жаль, несприятлива епідеміологічна ситуація в країні не дозволяє нам традиційно зібратися разом для проведення чергової сесії професорсько-викладацького складу КПІ. Тому вперше за багато років з доповіддю на сесії професорсько-викладацького складу КПІ ви можете знайомитися в її друкованому і електронному варіантах. Ваші зауваження і пропозиції щодо подальшої роботи університету просимо викладати в модулі сесії професорсько-викладацького складу автоматизованої системи "Електронний кампус".

Коронавірусна криза стала неочікуваною не лише для України, але й для усього світового співтовариства. Вона змусила у стислі терміни суттєво перебудувати діяльність практично усіх ланок суспільства, змінивши характер виробничих процесів і комунікацій людей. Відповідно до висновків Світового Банку відбулося падіння світової економіки на 3%, а економіки України – на 7,2%. Система освіти більшості країн, як і України, під час пандемії COVID-19 змушена була перейти переважно на дистанційну і змішану форми навчання.

На тлі цих дестабілюючих факторів протягом останнього року відбувалися суттєві перетворення в системі вищої освіти країни, що безпосередньо впливає на умови функціонування ЗВО. Університети переводяться на формульне фінансування, яке визначається якістю їх роботи і чіткою затребуваністю результатів цієї роботи економікою і суспільством. Якість роботи ЗВО буде визначатися шляхом моніторингу реальної конкурентоспроможності їх випускників на ринку праці і результатами акредитації освітніх програм Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти. Від цього буде залежати державне замовлення університетів, яке визначатиметься на конкурсних засадах. Для отримання статусу наукової установи, який також суттєво впливатиме на фінансування університетів, вони мають проходити наукову атестацію за такими само вимогами, що й установи академії наук.

Згідно з новою системою фінансування університетів 80% бюджетних коштів вони гарантовано отримують для базових потреб, решту – залежно від позиції в міжнародних рейтингах, рівня конкурентоспроможності та працевлаштування випускників, обсягу госпдоговірних робіт та коштів, залучених з альтернативних джерел тощо.

З огляду на це, ми поступово запроваджуємо систему формульного фінансування підрозділів університету. Її суть полягає в тому, щоб кожний підрозділ робив безпосередній внесок у ті показники, за якими вимірюється розвиток університету загалом і здійснюється його фінансування державою.

Важливою справою університету стало публічне обговорення та ухвалення Стратегії розвитку КПІ ім. Ігоря Сікорського на 2020-2025 роки. Вона враховує зламоподібні зміни в економіці країни, пов'язані з формуванням Індустрії 4.0, і, відповідно до цього, відображає головні орієнтири діяльності університету, які на ближчі п'ять років визначатимуть дорожню карту для нашого колективу. Грунтуючись на науково обґрунтованих сценаріях формування структури праці в Україні, університет планує започаткування низки нових освітніх програм на основі нових знань і компетентностей, якими повинен володіти фахівець у ближчому майбутньому.

Ці перетворення вимагають від нас ефективного освітнього менеджменту на всіх рівнях управління КПІ – від кафедри до факультету, інституту і університету загалом. Саме тому в КПІ було напрацьовано низку рішень щодо вдосконалення системи управління університетом на основі результатів діяльності всіх його ланок.

Одним із важливих аспектів системи управління КПІ є подальша демократизація і прозорість його діяльності. Першим кроком на цьому шляху стало розділення повноважень голови Вченої ради і ректора. За такої моделі Вчена рада суттєво активізувала та модернізувала свою роботу. Було створено 9 постійних комісій за основними напрямками діяльності, які у взаємодії з адміністрацією університету активно долучилися до напрацювання важливих рішень. Обговорення на засіданнях Вченої ради пропозицій за участю досвідчених членів комісій підвищило рівень професіоналізму в управлінні освітньою, науковою, інноваційною діяльністю та атестацією наукових кадрів.

Комісіями Вченої ради були напрацьовані важливі пропозиції до Кабінету Міністрів України, МОН і НАЗЯВО щодо формування та акредитації нових спеціалізованих вчених рад із захисту дисертацій, проекту нового порядку присудження наукових ступенів доктора наук і доктора філософії, форм документів про вищу освіту тощо. Проекти нових нормативних документів університету з освітньої та наукової діяльності було напрацьовано також за участю постійних комісій Вченої ради університету.

За нових умов засідання ректорату вперше стали проходити в онлайн-режимі, а їхній зміст принципово став публічним завдяки щотижневому розташуванню на сайті університету звітів членів ректорату і конкретних доручень ректора. Ця інформація стала орієнтиром для організації діяльності факультетів, інститутів і кафедр.

Для ефективного функціонування системи управління університетом було започатковано щорічну звітність керівників усіх рівнів з визначенням ключових показників діяльності підрозділів, які вони очолюють. У контракти з цими керівниками будуть закладатися відповідні показники подібно до умов контракту ректора з МОН.

Важливою складовою успішного функціонування університету і його підрозділів є підвищення ефективності інформаційної політики та інформаційного супроводження його діяльності. Сьогодні, особливо у період карантинних обмежень, абітурієнти, члени їх родин, партнери університету жодним іншим чином, ніж через інформаційні ресурси, не можуть ознайомитися з діяльністю того чи іншого інституту/факультету/кафедри. На жаль, ми ще стикаємося з недостатнім усвідомленням цієї реальності окремими керівниками підрозділів. Адже відсутність належної інформації про діяльність підрозділу чи його освітню програму в Інтернет-просторі фактично нівелює всі наявні здобутки та багаторічні зусилля щодо їх досягнення.

Нагадаю, що основними складовими інформаційного супроводження є офіційні сайти підрозділів, фейсбук-сторінки, телеграм-канали, які, доповнюючи одне одного, формують цілісне інформаційне середовище університету. З метою вдосконалення цієї діяльності в КПІ здійснюється постійний моніторинг веб-ресурсів, а також створено Комісію з їх внутрішньої сертифікації. Зауваження і рекомендації щодо вдосконалення інформаційної політики періодично надсилаються керівникам підрозділів.

З метою оптимізації управлінської діяльності в університеті з нового навчального року впроваджується система електронного документообігу Megapolis, яка забезпечить можливість роботи з документами в режимі "єдиного вікна" і дозволить пришвидшити процеси ухвалення рішень.

Шановні колеги! Якість нашої освітньої діяльності залежить від багатьох складових: кадрового складу НПП, якості контингенту абітурієнтів, забезпечення освітньої діяльності за трьома рівнями – бакалавр, магістр, доктор філософії, вдосконалення форм і технологій організації освітнього процесу, стану навчально-лабораторної бази, взаємодії з європейським і світовим освітнім простором та інше.

Якість кадрового складу НПП забезпечується системою його конкурсного обрання, рейтинговим оцінюванням роботи викладачів, підготовкою кадрів вищої кваліфікації через аспірантуру і докторантуру, перепідготовкою, підвищенням кваліфікації, стажуванням НПП. Усі ці складові протягом року були модернізовані і за рішенням Вченої ради запроваджені в діяльність університету.

Важливою складовою рейтингового оцінювання роботи викладачів є відгуки студентів за низкою ключових критеріїв. У цьому році в оцінюванні викладачів через систему "Електронний кампус" взяли участь понад 8 тисяч студентів. Своєю чергою, серед сервісів "Електронного кампусу" з'явився модуль "Кабінет завідувача кафедри", в якому керівники підрозділів можуть ознайомлюватися з результатами оцінювання НПП і ухвалювати відповідні управлінські рішення, спрямовані на підвищення якості навчання.

З цього року алгоритм рейтингування НПП також набуває змін як за окремими показниками, так і за формою проведення. Йдеться про те, що програмний модуль для рейтингу відтепер буде вбудований в єдину систему "Електронний кампус", а введення даних може здійснюватися цілорічно.

Підвищення кваліфікації викладачів є однією із заповнених гарантій забезпечення якості освітнього процесу. Традиційно воно проводилося через Інститут післядипломної освіти, а також на виробничих підприємствах, у наукових інститутах, у ЗВО України та інших країн світу. Цьогоріч новим "Положенням про підвищення кваліфікації" передбачено впровадження накопичувальної системи цільового стажування викладачів з обов'язковою звітністю. Зокрема йдеться про встановлення 6 кредитів ЄКТС, які викладач може набрати не одноразово, а протягом п'яти років.

Крім того, з метою підвищення професійного рівня науково-педагогічного потенціалу університету здійснено нормативне врегулювання питань підготовки фахівців вищої кваліфікації в аспірантурі та докторантурі. Маємо неухильне зростання обсягу державного замовлення на здобувачів наукового ступеня доктора філософії. Так, у 2018 році ми мали 176 місць, у 2019 році – 199 місць, а в 2020 році вже 252 місця. На жаль, ще до 20% кафедр університету не здійснюють підготовку докторів філософії та докторів наук, що є великим викликом для цих підрозділів з огляду на майбутню акредитацію їх освітніх програм.

У КПІ вже багато років проводиться вхідний ректорський контроль студентів першого курсу, метою якого є оцінювання рівня їх залишкових шкільних знань. У 2019 р. якість залишкових шкільних знань першокурсників складала: з математики – 60,5%, з фізики – 48,1%, з хімії – 71%. Слід зазначити, що ці показники помітно відрізняються по фа-

культетах. З математики показник коливається в межах від 72% до 43%; з фізики – в межах від 60% до 30%. У зв'язку з цим позитивну роль відіграють адаптаційні курси, які університет уже понад 10 років проводить для першокурсників на базі Інституту моніторингу якості освіти.

Важливим кроком на шляху до вдосконалення освітньо-наукового процесу в КПІ є запровадження системи внутрішнього забезпечення якості освіти. Окремі її компоненти тривалий час успішно функціонували, але дещо розрізнено. У цьому році система набула комплексного характеру і взаємопов'язано включає в себе різноманітні види контролю, зокрема: моніторинг залишкових знань, опитування студентів, опитування роботодавців, внутрішній самоаналіз, поточний, календарний та семестровий контроль тощо. Результати контролю розглядаються на засіданнях кафедр, вчених рад факультетів, Методичної і Вченої рад університету.

Торік було проведено третій етап внутрішнього самоаналізу кафедр за освітніми програмами. Його результати дозволили здійснити необхідні структурні та організаційні вдосконалення 9 освітніх програм відповідно до вимог сучасного ринку праці та стандартів якості освітнього процесу. Об'єднання освітніх програм у межах спеціальності вже відбулося на рівні PhD та очікується на рівні підготовки магістрів за освітньо-науковими програмами. Це є вимогою часу та має на меті підвищити якість підготовки фахівців відповідно до вимог акредитації НАЗЯВО. Восени 2020 року заплановано провести наступний етап акредитаційного самоаналізу, за результатами якого маємо актуалізувати перелік освітніх програм для наступного подання їх на акредитацію в НАЗЯВО.

Минулого навчального року університет узяв участь в акредитації перших 10 освітніх програм за новими вимогами. Цього року на нас чекає акредитація ще 40 освітніх програм, з яких понад 20 – рівня PhD. Це вимагає від відповідних підрозділів підсилення рівня організаційно-управлінської роботи та покращення взаємодії з різними групами стейкхолдерів. Особливу увагу необхідно приділити акредитації освітніх програм рівня доктора філософії. Відзначу, що практично всі експерти при оцінюванні освітніх програм акцентували увагу на важливості зв'язків з ринком праці, відгуків роботодавців щодо якості підготовки і участі стейкхолдерів у формуванні змісту освітньої програми. У цьому плані корисним є щорічне опитування роботодавців, яке з 2005 року проводить центр "Соціоплюс". Результати цього опитування говорять про те, що ми ще маємо достатньо кафедр, які майже не приділяють уваги зв'язкам з ринком праці, не відстежують кар'єрні траєкторії своїх випускників.

Відповідно до виклики сьогодення в університеті мають стати швидкі зміни у структурі, обсягах, змісті та якості підготовки фахівців за всіма спеціальностями й освітніми програмами. Цим мають опікуватися всі факультети й кафедри університету. Маючи позитивні приклади спільних освітніх програм з компаніями "Boeing", "Прогрестех", "Netcracker", концерном "Укроборонпром" та іншими, а також враховуючи численні запити експертів при проведенні експертиз освітніх програм, для університету стало вкрай важливим нормативне врегулювання дуальної форми здобуття вищої освіти. Результатом цього стало ухвалення "Положення про дуальну освіту в КПІ".

Шановні колеги! Одним із ключових індикаторів ефективності нашої діяльності є показники прийому до університету. Цьогорічна вступна кампанія через відомі причини зазнала певних коректив. Були внесені відповідні зміни до умов прийому щодо проведення термінів ЗНО, фахових вступних випробувань та зарахування абітурієнтів. У зв'язку зі змінами умов вступу абітурієнтів з тимчасово окупованих територій ми оперативно створили в складі приймальної комісії освітні центри "Донбас-Україна" та "Крим-Україна". Крім того, змінами до правил прийому було скасовано додатковий вступний іспит для вступників до магістратури з інших спеціальностей.

Поміж тим, результати проведення ЗНО дають привід для занепокоєння всім технічним університетам з огляду на якість цьогорічного поповнення. Адже загальна кількість учасників зовнішнього незалежного оцінювання в Україні, які подолали поріг "склав/не склав" з фізики, становить всього 20,5 тис. осіб. І тільки 32% з них мають бали вище 150. Схожа ситуація склалася і з математикою, складаючи яку, кожен 8-й випускник школи не зміг пройти поріг "склав/не склав". У цьому контексті важливим стало ухвалення Кабінетом Міністрів України Концепції розвитку STEM-освіти, яка покликана сприяти розвитку природничо-математичної підготовки як основи конкурентоспроможності та зростання нашої держави, підготовки фахівців нової генерації, здатних до засвоєння знань і розроблення новітніх технологій.

У зв'язку з пандемією COVID-19 приймальна кампанія цього року відтермінується у часі. Списки рекомендованих до зарахування за державним замовленням на перший курс оприлюднені 27 серпня. Зарахування студентів першого курсу на бюджетну форму навчання відбудеться 5 вересня, на контракт – 14 вересня. Подано 38132 заяви на основі повної загальної середньої освіти і 929 – на основі ОКР "молодший спеціаліст". Разом 39061 заява, що майже на 10% більше, ніж торік.

До магістратури цього року подано 7601 заява, в 2019 році – 6035. Списки рекомендованих до магістратури за державним замовленням будуть оприлюднені 1 вересня. Зарахування на бюджет відбудеться 10 вересня, на контракт – 18 вересня.

В рамках третього циклу вищої освіти до аспірантури подано 278 заяв. Вступні випробування відбудуться з 28 серпня по 9 вересня, зарахування на навчання – з 15 вересня.

Шановні колеги! Суттєвим викликом для забезпечення освітнього процесу стало оголошення карантинних заходів та переведення навчання в дистанційний режим. Така ситуація спонукала нас оцінити наявні можливості щодо проведення освітнього процесу в нових умовах, визначити його сильні та слабкі сторони. З огляду на те, що перебуваю навчального процесу університету довелося здійснювати фактично "з коліс", у цих нестандартних умовах чітко проявилися як переваги, так і недоліки нашої системи. У цьому контексті надзвичайно важливим компонентом стало функціонування в університеті автоматизованої інформаційної системи "Електронний кампус", що забезпечило можливість здійснювати ефективне адміністрування освітнього процесу. Це дозволило уникнути ситуації зриву освітнього процесу та забезпечити його неперервність.

Ще однією новачкою в освітньому процесі стало запровадження сертифікатних програм, які спрямовані на поглиблення професійних компетентностей, профілізації підготовки та є засобом реалізації права на вибір дисциплін.

Удосконалюючи освітній процес і погоджуючи його зі стандартами вищої освіти, ми організували і здійснили реалізацію права на вибір студентами навчальних дисциплін із загально-університетського каталогу за допомогою системи "Електронний кампус".

Оголошення карантину в країні актуалізувало питання створення власної повноцінної платформи дистанційного навчання. Було ухвалено "Положення про дистанційне навчання" і започатковано платформу дистанційного навчання "Сікорський". Ця платформа побудована на базі відомого середовища Moodle, сучасного пакету хмарних додатків та відеокурсів. На сьогодні ми маємо понад 800 розміщених курсів. Триває активне наповнення платформи новими курсами згідно з ухваленими підрозділами планами. Водночас, університет розпочав тендерні процедури для придбання більш потужних серверів та іншого обладнання, яке дозволить безперебійно забезпечувати на платформі "Сікорський" одночасно доступ до 9 тисяч онлайн-курсів 10 тисячам користувачів.

З метою підвищення якості освітнього процесу відповідно до запитів ринку праці в університеті було врегульовано питання про статус і функції

гарантів освітніх програм, а також створено Науково-методичні комісії за кожною спеціальністю. На НМК покладено завдання вдосконалення змісту освіти, організації та технологічного забезпечення освітнього процесу в межах спеціальності, з урахуванням тенденцій науково-інноваційного розвитку, координації діяльності гарантів освітніх програм на кожному рівні вищої освіти.

За умов, які склалися у зв'язку з поширенням COVID-19, питання інформатизації освітнього процесу та управлінської діяльності набуло ще більшої актуальності. Так, існуюча вже тривалий час автоматизована система "Електронний кампус" саме в нестандартних умовах роботи довела свою затребуваність та ефективність, дозволивши ефективно організувати освітній процес і складання сесії в дистанційному режимі.

Водночас, перед нами стоїть низка важливих завдань у сфері інформатизації управлінської діяльності КПІ, виконання яких дозволить суттєво знизити втрати на бюрократичні процедури, підвищити прозорість та зручність роботи, знизить паперове навантаження на науково-педагогічних працівників, забезпечить дієву взаємодію адміністрації, НПП та здобувачів вищої освіти.

Шановні колеги! Пріоритетним завданням університету є всебічний професійний, соціальний та творчий розвиток особистості в освітньо-науковому середовищі. На це спрямовується навчально-виховна робота КПІ.

Свідомий і правильний вибір професії як майбутнього шляху людини є невід'ємною складовою її успіху протягом життя, а відтак професійна орієнтація здобувачів вищої освіти нині набуває особливого значення. В КПІ вона втілюється через комплекс заходів. Це інформування абітурієнтів щодо можливостей успішного працевлаштування та побудови кар'єрного шляху за обраним фахом, організація та проведення професійно-орієнтованих заходів (дні відкритих дверей, інженерний фестиваль ТехноАрт КПІ, інноваційні фестивалі Малої Академії наук та інші).

За умов карантинних обмежень, пов'язаних з пандемією COVID-19, професійна робота з молоддю набуває нових форм. Зокрема було оновлено формат проведення традиційного Дня відкритих дверей – КПІАbitFest, який відбувся у форматі онлайн і отримав 9 тисяч переглядів. Активно підтримуються інформаційні ресурси у соціальних мережах Інстаграм, Фейсбук, Телеграм. На YouTube-каналі створено сторінку "Вступ до КПІ", розроблено "Каталог вступника". У форматі онлайн у червні відбувся Інженерний фестиваль ТехноАртКПІ, на якому було презентовано 78 проєктів школярів, студентів та викладачів.

Важливою складовою професійно-орієнтаційного напрямку є робота викладачів в технічному відділенні Київської МАН. Так, на базі КПІ працюють 8 секцій відділення технічних наук і 1 секція відділення хімії та біології. Науковці ІТС, ІЕЕ, ІХФ, ІФФ, ММІ, ФЕЛ, ФМФ, ФТІ, ХТФ спільно з учнями представили свої розробки на Всеукраїнських та Міжнародних конкурсах. Така робота з шкільною молоддю не лише сприяє вступу до університету, а й підвищує її конкурентоспроможність у майбутньому.

За умов складної епідеміологічної ситуації в країні і переходу до дистанційного навчання університет не знижував вимог до рівня знань студентів у весняному семестрі. Результатом стало відрахування понад 3% студентів за результатами семестрового контролю. Якісний розподіл оцінок практично не змінився.

Одним із важливих елементів соціальної підтримки студентів і їх мотивації до навчання є стипендія. Попри непрості умови карантинного періоду, університет повністю забезпечував своєчасне призначення і виплату академічних та соціальних стипендій. З метою посилення мотивації студентів до покращення успішності навчання рішенням Вченої ради було збільшено кількість підвищених стипендій майже вдвічі.

Щороку за особливі академічні заслуги та активну наукову діяльність кращим студентам універси-

Продовження на 4–6-й стор. ➔

Продовження. Початок на 2–3-й стор.

тету призначаються іменні стипендії. І цього року кількість студентів, які отримали іменні стипендії державного рівня, зросла. Так, 5 студентів КПІ отримують стипендію Верховної Ради України, 11 – Президента України, 8 – Кабінету Міністрів України. Усього за 2019 рік стипендіальне забезпечення студентів з бюджету країни склало 143 млн 600 тис. грн.

Також студенти отримують стипендії, засновані окремими партнерами КПІ та організаціями. Це стипендії компанії "Енергоатом", "Мелексис-Україна" та низка іменних стипендій видатних діячів науки і бізнесу. Обсяг персональних стипендій у минулому навчальному році склав 847 тис. грн.

Продовжувалася активна робота університету у програмах академічної мобільності з університетами 27 країн світу. Протягом минулого навчального року у програмах академічної мобільності взяли участь 146 студентів. За нових умов університетом опрацьовуються нові можливості співпраці із ЗВО-партнерами, зокрема форми віртуальної та змішаної мобільності.

Одним з пріоритетів нашої роботи є посилення взаємодії університету з партнерами-працедавцями та створення умов для професійної самореалізації здобувачів вищої освіти, сприяння їх успішному кар'єрному зростанню. В цьому напрямі працює відділ сприяння працевлаштуванню та професійного розвитку – Центр розвитку кар'єри КПІ. Через організації практичних заходів (вебінарів, майстер-класів, зустрічей з представниками компаній, екскурсій на виробництво, організації ярмарок вакансій тощо) Центр допомагає здобувачам вищої освіти набувати тих знань і вмінь, які сприяють їх конкурентоспроможності на ринку праці.

Під час карантину було організовано і проведено в дистанційному режимі понад 60 вебінарів від провідних компаній України та світу. Відповідно до щорічного рейтингу університетів за оцінками працевлаштування КПІ вже декілька років поспіль обіймає лідерські позиції з технічних та економічних спеціальностей.

Підготовці майбутніх фахівців, здатних самостійно та творчо використовувати у своїй діяльності сучасні досягнення науки і техніки, розвивати професійні навички, сприяє активне залучення здобувачів вищої освіти до участі у студентських гуртках та клубах. Нині в КПІ функціонують майже 90 наукових, інженерних та соціо-гуманітарних гуртків.

Творчому професійному розвитку студентів сприяють конкурси та олімпіади. 3 25 по 30 липня 2020 року відбулася XXVII Міжнародна студентська олімпіада з математики ІМС (International Mathematics Competition for University Students), яка проходила дистанційно. Участь у змаганнях взяли понад 550 студентів з понад 100 провідних навчальних закладів світу. Традиційно команда нашого університету продемонструвала високі результати. Студенти ФІОТ та ПІСА стали призерами цієї олімпіади. У першому турі Міжнародної студентської олімпіади з програмування імені С.О. Лебедева та В.М.Глушкова "КРІ-OPEN" у цьому році взяли участь більше ніж 70 команд. У травні цього року в режимі онлайн відбулася міжфакультетська студентська олімпіада з програмування "КРІ-ОНЛАЙН", у якій взяли участь 27 команд із 7 факультетів. Переможцями стали команди ПІСА (1-ше місце) та ФІОТ (2-ге та 3-тє місця).

Для залучення студентської молоді до творчої роботи у позанавчальний час, популяризації сучасних досягнень науки і техніки, впровадження інноваційних розробок створено навчально-науковий центр "Noosphere Engineering School КРІ", діяльність якого спрямована на спільне використання матеріально-технічних ресурсів "ГО Ноосфера" та навчально-наукового потенціалу КПІ.

Успішний фахівець має високий емоційний інтелект і духовний потенціал, який не лише можливо, а й необхідно розвивати в університетському середовищі. Залучення студентства до "соціального служіння", що є світовою практикою і невід'ємною частиною освітнього процесу в про-

відних університетах світу, є одним із найважливіших напрямів роботи студентської соціальної служби КПІ. Відтак здобувачі вищої освіти мають можливість розвитку соціальних навичок не лише під час навчання за освітніми програмами, а й на університетському рівні через залучення до волонтерської діяльності у проєктах студентської соціальної служби.

Спільно з Київським міським центром крові регулярно здійснюється моніторинг поточної ситуації з донорства крові та/або її компонентів. На Інтернет-ресурсах соціальної служби проводиться роз'яснювальна робота з метою сприяння добровільному безоплатному донорству серед університетського загалу. Так, зокрема, було проведено прямий ефір проєкту "ДонорUA" з питань донорства крові під час пандемії.

Пандемія COVID-19, безперечно, актуалізувала потребу у психологічній підтримці усіх учасників освітнього процесу. Університет прийняв цей виклик. Студентська соціальна служба КПІ не лише регулярно організовує індивідуальні онлайн-консультації психологів (іноземним студентам надано можливість отримати психологічну підтримку англійською мовою), а й проводить літературно-музичні вечори (квартирники) та Zoom-конференції у невимушеній атмосфері, інтелектуальні ігри в режимі онлайн та інші заходи.

Водночас у період карантинних обмежень особливої ваги набуло естетичне виховання студентської молоді. Прикладами можуть бути відеоконцерт вокальної студії "Нагхнення", у якій взяли участь здобувачі вищої освіти з різних факультетів/інститутів, онлайн-фотоконкурси "Таланти-КРІ", "Вишиванка на карантині" та інші.

Здоров'я і добре самопочуття студентів і працівників університету завжди були, є і будуть пріоритетом університетської родини. Тому з початком карантину студентська соціальна служба КПІ доклала максимум зусиль для підвищення безпеки учасників освітнього процесу. Починаючи з цього року змінено систему надання медичних послуг здобувачам вищої освіти. Зокрема, на основі укладеного меморандуму з Київською міською студентською поліклінікою передбачено підписання декларацій студентами і співробітниками про медичне обслуговування. Розглядається можливість розміщення приватної клініки у приміщенні колишньої студентської поліклініки з метою надання лікарями як первинної, так і вторинної медичної допомоги. Окрім того, рішенням Вченої ради КПІ створено навчально-науковий оздоровчий комплекс "Здоров'я КПІ" на базі кафедри біомедичної інженерії ФБМІ.

Упродовж останніх місяців університет через наявні інформаційні ресурси надавав усім студентам і співробітникам КПІ актуальну і достовірну інформацію про заходи щодо запобігання поширенню коронавірусу, стан захворюваності, про розробки наших науковців, спрямовані на протидію пандемії, та ін.

Важливою складовою навчально-виховної роботи є продовження формування культури академічної доброчесності, виходячи з незаперечної істини, що суспільство, в якому молодь привчається до обману зі шкільної і студентської лави, приречене на занепад. Ухваливши у 2015 році Кодекс честі університету, ми одні з перших в Україні почали створювати інституційні засади для зниження рівня імітації освітньої діяльності та академічного шахрайства. Нульова толерантність до будь-яких проявів академічної недоброчесності повинна стати головним моральним принципом та елементом організації культури університетської громадськості.

Шановні колеги! Науково-інноваційна робота набуває все більшої ваги для КПІ як дослідницького університету. У цій моделі одним із найважливіших завдань КПІ є формування якісно нового освітньо-наукового середовища, в якому новітні наукові знання, передові технології ставали б невід'ємною складовою освітнього процесу.

Використовуючи багатоканальне фінансування науки, протягом минулого навчального року університет виконав 200 науково-дослідних робіт загальним обсягом 71,6 млн грн, із них 85 робіт обся-

гом 30,2 млн грн – за кошти державного бюджету, 80 госпдоговірних робіт обсягом 19,8 млн грн, 5 розробок за державним замовленням обсягом 6,5 млн грн, 18 наукових проєктів міжнародного співробітництва обсягом 5,6 млн грн. На суму 7,8 млн грн університет надав наукові послуги, 5 проєктів обсягом 2,9 млн грн виконано Науковим парком "Київська політехніка".

У 2020 році стартував перший конкурс Національного фонду досліджень. Наукові групи КПІ подали 13 заявок на конкурс "Наука для безпеки людини та суспільства" та 11 заявок на конкурс "Підтримка досліджень провідних та молодих учених".

Ще одним джерелом пошуку нових замовників на національному ринку повинна стати активна участь підрозділів КПІ у системі відкритих закупівель Prozorro, старт активної роботи з якою припав на літо 2020 року.

За минулий навчальний рік науковцями КПІ опубліковано 177 монографій, 52 підручники та 356 навчальних посібників; захищено 20 докторських і 107 кандидатських дисертацій; опубліковано 4 180 статей, у тому числі 870 у журналах, що входять до міжнародних наукометричних баз.

До виконання НДР активно залучається студентство. З використанням результатів наукових досліджень за останні 3 роки було підготовлено 1 290 бакалаврів, 1 797 магістрів – усього близько 3 100 випускників КПІ. Торік 67 студентів стали переможцями Всеукраїнського конкурсу наукових робіт.

З метою інтеграції університету до світового наукового середовища проводиться постійна робота з підвищення якості та розпізнаваності у міжнародному науковому світі наукових періодичних видань КПІ. На сьогодні 4 видання КПІ входять до категорії "А" та ще 17 – до категорії "Б".

Важливу роль у цьому питанні відіграє Науково-технічна бібліотека ім. Г.І. Денисенка. На сьогодні вона є інформаційно-аналітичним та сервісно-консультаційним центром у сфері наукової періодики і наукометрії. Суттєво розширилась привабливість бібліотеки для молоді, зросла активність в багатьох нових напрямках. Повні тексти майже 31 тис. освітніх та наукових документів, що доступні в електронному репозитарії ELAKPI, за минулий навчальний рік переглянуто понад 13 млн. разів. Бібліотека забезпечує безкоштовний доступ до провідних наукових видань за галузями.

Уже вісім років поспіль університет проводить фестивалі інноваційних проєктів "Sikorsky Challenge", де поєднуються інтереси винахідників, інвесторів та високотехнологічних підприємств. Серед виведених стартапів КПІ на український і зовнішні ринки – 2 університетських наносупутники, безпілотні літальні апарати, завод з очищення води, засоби кібербезпеки, різноманітні біомедичні системи та багато інших.

Одним із пріоритетних напрямів діяльності КПІ є забезпечення обороноздатності та безпеки держави. У 2019 році було проведено Перший Всеукраїнський фестиваль оборонних проєктів "Sikorsky Challenge". На конкурс було подано 132 проєкти, з яких 54 – від КПІ. У ході проведення фестивалю було підписано понад 40 угод між оборонними підприємствами і науковими установами та університетами країни.

Важливою складовою формування інноваційного середовища стала Стартап-школа "Sikorsky Challenge", яка у квітні цього року здійснила свій восьмий випуск. Активно працює мережа стартап-шкіл КПІ у 14 регіонах України на базі місцевих університетів. За цей час загалом підготовлено понад тисячу талановитих інноваторів. Деякі їхні стартапи вже вийшли на ринки і стали дуже успішними.

Протягом минулого року продовжувалася робота з набуття, охорони і захисту об'єктів права інтелектуальної власності. Було подано 194 заявки, 15 з яких на винаходи. За цей період отримано 190 патентів, з яких 186 на корисні моделі та 4 на винаходи, укладено 3 ліцензійних договори на право використання інтелектуальної власності КПІ.

Продовжив успішну роботу Державний політехнічний музей, працівники якого торік

➔ провели 1 100 екскурсій, прийняли понад 30 тисяч відвідувачів, організували 9 наукових конференцій та читань з підвищення кваліфікації директорів музеїв із 20 областей України. Музейна колекція поповнилася 330 новими експонатами.

Досягнення наших науковців у минулому навчальному році відзначалися на державному рівні. Державні премії України в галузі науки і техніки присуджено завідувачу кафедри Олександрові Івановичу Роліку (ФІОТ), декану Сергію Федоровичу Теленику (ФІОТ), доценту Максиму Анатолійовичу Щербі (ФЕА), завідувачу кафедри Сергію Анатолійовичу Найді (ФЕЛ).

Почесне звання "Заслужений працівник освіти України" було присвоєно Сергію Миколайовичу Копичку (ФГМ). Вячеславу Миколайовичу Снісаренку (ВП) було присвоєно почесне звання "Заслужений художник України". Премії Кабінету Міністрів України за розроблення і впровадження інноваційних технологій присуджено декану ХТФ Ігорю Михайловичу Астреліну та завідувачу кафедри ПБФ Віктору Степановичу Антонюку.

Щорічні премії Президента України для молодих учених присуджено кандидатам технічних наук Руслану Степановичу Борисові (ММІ), Андрію Вячеславовичу Чорному (ФТ), Андрію Олександровичу Перепічаю (ІМЗ), Віті Василівні Галиш (ІХФ), Інні Миколаївні Трус (ІХФ), Ярославу Вячеславовичу Радовенчику (ІХФ), Олені Миколаївні Шевченко (ІЕЕ), Ірині Олегівні Суходуб (ІЕЕ), Надії Андріївні Буяк (ІЕЕ). Грант Президента України для молодих учених – докторів наук вибором директор ПСА Павло Олегівні Касьянов.

Переможцями конкурсу премії КПП за кращі підручники, навчальні посібники, монографії в цьому році стали:

– заступник директора ПСА Наталія Дмитрівна Панкратова, автор підручника "Системний аналіз. Теорія та застосування" (перша премія);

– проф. Віталій Анатолійович Пасічник, доц. Юрій Іванович Адаменко, доц. Олена Михайлівна Герасимчук, асистент Сергій Володимирович Майданюк, доц. Наталія Валентинівна Міницька, зав. лаб. Олександр Анатолійович Плівак, автори навчального посібника "Допуски, посадки та технічні вимірювання. Практикум: у 2 ч.", (ММІ, друга премія);

– доц. Володимир Васильович Прокопенко (ІЕЕ), доц. Олег Олександрович Закладний (ІЕЕ), доц. Юрій Петрович Матеєнко (ФЕА) та головний інженер ТОВ "ЛН Техно" Павло Вікторович Кульбачний, – автори навчального посібника "Енергетичний аудит" (друга премія).

Вручити дипломи переможцям конкурсу доручаємо Вченим радам відповідних підрозділів.

Шановні колеги! У сучасних умовах міжнародна діяльність КПП набуває нового, вагомого значення. Перед нами стоять завдання більш глибокої інтернаціоналізації університету, посилення міжнародної компоненти в усіх складових його діяльності, спрямовування досліджень й освітніх технологій на підготовку конкурентоспроможних фахівців для роботи у світовому і європейському просторах освіти, науки та інновацій.

Попри карантинні обмеження, університет продовжував нарощувати міжнародну діяльність. Передусім у міжнародних грантових програмах, за програмами Європейського Союзу "Горизонт 2020", "Erasmus+", "EURASIA", проектами програми НАТО "Наука заради миру і безпеки" та інших. Загалом за напрямом міжнародної науково-технічної співпраці виконувалося 63 міжнародних наукових проекти, а всього – 212 проектів. Міжнародна проектно-грантова діяльність торік принесла університету понад 56 млн грн. Водночас такі обсяги не можуть нас влаштовувати, адже, скажімо, європейські університети мають майже в 10 – 100 разів більше надходжень від наукових грантів.

Надзвичайно важливою є участь університету в міжнародних рейтингах. Так, у глобальному рейтингу QS КПП входить до 750 кращих університетів із 26 000, що діють у світі. У рейтингу QS у предметних галузях КПП увійшов до ТОП-500 універси-

тетів світу, і при цьому посів перше місце серед університетів України у двох предметних інженерних галузях: "Engineering-Mechanical, Aeronautical&Manufacturing" та "Engineering – Electrical&Electronics".

Формуючи позитивний імідж КПП у міжнародному освітньому просторі, нам належить залучати більше студентів з інших країн. Стратегією розвитку КПП передбачено зростання до 2022 року контингенту іноземних студентів до 5-6% від загальної кількості здобувачів вищої освіти. З цієї метою в університеті створено Координаційну раду з питань набору іноземних громадян на навчання в КПП.

Однак позитивна динаміка щодо кількості студентів-іноземних громадян може бути забезпечена лише за умови, коли кожна кафедра здійснюватиме викладання дисциплін англійською мовою, буде належним чином підтримувати англійську версію своїх веб-ресурсів. На сьогодні внесок від навчання іноземних студентів до бюджету університету складає 14 млн гривень. Ці надходження можуть бути суттєво збільшені, що позитивно вплине на економіку кожного підрозділу, який проводить активну роботу з іноземними студентами.

Шановні друзі! Головним завданням адміністративних і господарських служб університету є утримання матеріально-технічної бази в належному експлуатаційному стані, створення необхідних умов для забезпечення навчальної та наукової діяльності здобувачів вищої освіти і співробітників університету, вирішення їхніх соціальних питань. Постійна увага приділялася експлуатації 34 навчальних корпусів, 20 гуртожитків, Науково-технічної бібліотеці, Центру культури і мистецтв, Центру студентського харчування, Державному політехнічному музею, 4 базам відпочинку, 6 жилговим будинкам – усього понад 80 складним об'єктам інфраструктури загальною площею понад 600 тисяч м². Університету доводилося утримувати цей величезний майновий комплекс за умов обмеженого фінансування та постійного підвищення тарифів на комунальні послуги.

Під час карантинних заходів університет продовжив виконувати роботи з підготовки матеріальної бази до нового навчального року та благоустрою території. Ремонтні роботи виконано в гуртожитках №№ 1, 4, 6, 8, 10-12, 14-16, 18-20 та в навчальних корпусах №№ 1, 9, 12, 15, 17, 18, 21, 24, 27, 31, 32, на базах відпочинку "Маяк", "Політехнік" і "Сосновий", у Науково-технічній бібліотеці. Здійснено благоустрій території перед 4, 17, 20, та 28-м навчальними корпусами, біля Відділу авіації і космонавтики Державного політехнічного музею. У рамках проекту "Посади дерево" висаджено понад 500 молодих саджанців різних порід дерев на території університету.

За умов постійного зростання тарифів на комунальні послуги протягом минулого навчального року виконано велику кількість робіт, спрямованих на підвищення енергоефективності приміщень університету з використанням сучасних технологій та енергоефективного обладнання.

Упродовж минулого року проведено реконструкцію індивідуальних теплопунктів у 5 навчальних корпусах. Наприкінці 2019 року проведено закупівлю ще 3 модулів теплопунктів, які до кінця лютого цього року були встановлені в навчальних корпусах №№ 7, 18 та 19. Загалом до кінця 2020 року планується встановлення ще 8 модулів у корпусах №№ 5, 20, 21, 24. Продовжено встановлення металопластикових вікон у навчальних корпусах загальною площею 1200 м² та гуртожитках студмістечка – 459 м². Виконаний комплекс заходів з енергозбереження дозволив заощадити під час опалювального сезону минулого року 18 млн грн.

Спільно з науковцями ТЕФ та ІТС у 2020 році розпочато роботи з розвитку системи дистанційного енергомоніторингу, що дозволить додатково заощаджувати до 5-10% енергоресурсів.

Після закінчення карантинних обмежень в університеті запроваджуватиметься система роздільного збору та сортування сміття. Реалізація проекту передбачається у кілька етапів, у ході виконання яких будуть охоплюватися відповідні групи гурто-

житків, навчальних корпусів, інших об'єктів університету.

Протягом минулого навчального року КПП пройшов позачергову перевірку Державної служби України з надзвичайних ситуацій, за результатами якої посилено заходи з пожежної безпеки. Зокрема, здійснено 115 перевірок дотримання вимог чинних норм та "Правил пожежної безпеки в Україні", приведено в працездатний стан систему автоматичної пожежної сигналізації в 14 навчальних корпусах, на базах відпочинку "Політехнік" і "Маяк", здійснено протипожежні тренування, проведено інструктаж з питань протипожежної безпеки для співробітників університету.

Здійснено комплекс заходів щодо забезпечення громадського порядку на території університету. Зокрема, підтримувалася взаємодія з органами поліції Солом'янського району, продовжувалася робота з удосконалення системи перепускного режиму в навчальних корпусах, встановлення додаткових камер відеоспостереження. Отож протягом минулого навчального року на території університету було додатково встановлено 12 камер відеоспостереження. Загалом на сьогодні успішно ведеться відеоспостереження за допомогою 129 камер. Як наслідок, кількість правопорушень на території університету помітно зменшилася.

З метою підвищення рівня безпеки території студмістечка та створення для здобувачів вищої освіти комфортних умов проживання заплановано встановити ще 40 сучасних ІР-камер уже до кінця поточного року.

Однією з головних умов забезпечення життєдіяльності університету є ефективне управління його фінансово-господарською діяльністю. З 2020 року Міністерством освіти і науки України здійснено перехід до принципу формульного фінансування університетів на основі врахування ключових показників їх діяльності. Ця обставина тягне за собою перехід до формульного фінансування підрозділів КПП.

Вченою радою університету було прийнято рішення щодо застосування зазначеної системи (скоригованої відповідно до реальних показників університету) для розподілу фонду заробітної плати науково-педагогічних працівників на новий навчальний рік. Фонди для кожної конкретної кафедри обраховані на підставі фактичного фонду на 01.01.2020 р. та індивідуальних показників підрозділу. Такий принцип має спонукати колективи підрозділів до постійного покращення основних показників діяльності, які є головними для фінансування університету.

За цих обставин особливо важливого значення для забезпечення фінансування видатків розвитку університету набуває консолідація фінансових можливостей усіх структурних підрозділів, які займаються наданням платних послуг, з метою оптимального та прозорого використання коштів на фінансування першочергових (нагальних) видатків розвитку (придбання вартісного навчально-наукового обладнання, поточний і капітальний ремонт, вирішення завдань енергозбереження, благоустрій території та ін.).

Задля цього рішенням Вченої ради було створено Фонд розвитку КПП. Управління коштами Фонду розвитку та контроль за їх використанням здійснює Рада з питань розвитку, до складу якої, за рішенням Вченої ради, входять представники адміністрації, структурних підрозділів, Профкому та Студентської ради університету. Рада визначає доцільність та необхідність обсягів фінансування видатків розвитку університету за рахунок та в межах загального і спеціального фондів на основі належно обґрунтованих заявок підрозділів. Рішення Ради з питань розвитку висвітлюються на інформаційних ресурсах університету.

Важливим напрямом роботи університету є вирішення соціальних питань членів його колективу.

Протягом минулого року посадові оклади всіх працівників було збільшено на 9,0%, а мінімальний розмір заробітної плати – на 12,1%. Затримок з оплатою праці не було.

Закінчення на 6-й стор. ➔

Закінчення. Початок на 2–5-й стор.

Відповідно до Колективної угоди в межах фінансових можливостей працівникам університету було виплачено додатково ще 61 млн 395 тис. грн у вигляді допомоги на оздоровлення, премій, надбавок викладачам-дослідникам, матеріальної допомоги, допомоги соціально незахищеним членам колективу, людям з інвалідністю, хворим, ветеранам, багатодітним сім'ям, батькам-одинакам. На фінансування діяльності органів студентського самоврядування було виділено 805,2 тис. грн.

Соціальна політика університету спрямовувалася не лише на підтримку необхідного рівня соціальних гарантій і створення механізмів соціального захисту працівників та студентів університету, а й на реалізацію довготривалих програм щодо підвищення їхньої ефективності.

Гострою проблемою для університету є ліквідація та пом'якшення негативних соціальних наслідків, спричинених пандемією COVID-19. Упродовж карантинного періоду всі підрозділи відповідно до заявок керівників були забезпечені захисними та антисептичними засобами. Щоденно проводилася обробка приміщень, де перебувають люди, дезінфікуючими та хлоромісними розчинами. Основним завданням університету є постійний моніторинг ситуації, вчасне проведення відповідних профілактичних заходів та надання необхідної допомоги членам колективу, які її потребують.

Для оздоровлення студентів і співробітників університету працюють 4 бази відпочинку: "Маяк" на Чорному морі, "Політехнік" на Київському морі, "Сосновий" на березі річки Козинка і "Глобус" у Карпатах. Цього року, дотримуючись усіх карантинних вимог, бази приймали відпочивальників протягом усього оздоровчого сезону. Відпочили та оздоровилися понад півтори тисячі співробітників та членів їхніх сімей. У режимі роботи "бази вихідного дня" на базах "Політехнік" і "Сосновий" відпочили 420 працівників і студентів університету.

ОФІЦІЙНО

На засіданні Вченої ради

30 червня 2020 року відбулося чергове засідання Вченої ради КПІ ім. Ігоря Сікорського. Воно пройшло дистанційно – у режимі Zoom-конференції. Вів засідання ради її голова М.Ю.Ільченко.

За доповідями першого проректора Ю.І.Якименка Вчена рада розглянула такі питання: "Про вдосконалення системи управління університетом", "Про підготовку до нового навчального року", "Про структурні зміни підрозділів університету" і ухвалила відповідні рішення.

Зокрема, з першого питання Вчена рада ухвалила рішення впровадити в систему управління університетом ключові показники ефективності KPI (key performance indicators) для оцінки діяльності підрозділів та їх керівників, а також затвердила Положення про визначення фондів на зарплатну плату науково-педагогічних працівників підрозділів КПІ ім. Ігоря Сікорського на основі показників їх освітньої, наукової та міжнародної діяльності ("формульне" фінансування) і ухвалила ввести його в дію з 1 вересня 2020 р.

З питання про підготовку до нового навчального року Вчена рада затвердила зміни до Правил прийому до Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського" в 2020 році, а також дала доручення деканам факультетів/директорам інститутів щодо роботи відбіркових комісій з урахуванням карантинних обмежень.

Вчена рада ухвалила низку рішень про структурні зміни підрозділів університету, зокрема про створення на базі департаменту інформатизації

Вартість путівок була найнижчою серед усіх університетів України.

Для зниження ризику інфікування COVID-19 та запобігання скупченню великої кількості людей було впроваджено нову систему онлайн-бронювання номерів на всі бази відпочинку.

Нині проводяться роботи з розвитку та оновлення студентського гірсько-спортивного табору "Глобус", що дозволить протягом року відвідувати карпатський край членам нашого колективу.

Підсумовуючи, варто наголосити, що перед колективом університету постає низка завдань, успішне вирішення яких дозволить утримувати і зміцнювати лідерські позиції КПІ у сфері вищої технічної освіти України та забезпечити подальший його сталій розвиток. Це вимагає застосування нових підходів для модернізації головних складових діяльності університету та підвищення відповідальності кожного учасника за досягнуті результати. Для цього необхідно:

– Продовжити аналітичну, прогнозу роботу щодо перспектив розвитку кожного із секторів промисловості України в новій "цифровій" економіці з метою проведення швидких змін щодо структури, обсягів, змісту та якості підготовки фахівців за всіма освітніми програмами.

– Провести черговий етап внутрішньої акредитації освітніх програм університету, за результатами якого актуалізувати їх зміст відповідно до потреб ринку праці та напрацювати підходи до вдосконалення навчального процесу за цими програмами.

– Успішно пройти державну атестацію університету, як наукової установи, за результатами якої у тісному зв'язку з підготовкою кадрів, системно вдосконалюючи менеджмент науки, започаткувати базове і розширене госпдогвірне фінансування, в тому числі з проблем національної безпеки і оборони.

– Продовжити оптимізацію структури навчально-наукових та адміністративно-управлінських підрозділів університету з проведенням аудиту приміщень та наукового обладнання за критеріями

відповідності вимогам акредитації, наукової атестації, запитів ринку праці та критеріальних вимог дослідницького університету.

– Продовжити зміцнення матеріальної та навчально-лабораторної бази університету, звернувши особливу увагу на оновлення змісту підготовки фахівців, дослідницької і навчально-лабораторної бази за рахунок розширення системи дуальної освіти з високотехнологічними підприємствами України та інших країн світу.

– Поглиблювати інтернаціоналізацію університету за рахунок посилення міжнародної складової роботи його підрозділів – навчально-наукових інститутів, факультетів, кафедр.

– Забезпечити засади академічної доброчесності в усіх ланках діяльності університету.

– Продовжити інформатизацію управління на всіх рівнях діяльності університету, спрямувавши першочергові зусилля на управління його фінансовими ресурсами шляхом оновлення наявних систем бухгалтерського обліку і звітності. Удосконалити системи обліку кадрів, процедур супроводження руху кадрів, систему надання послуг студентам і співробітникам університету за принципом "єдиного вікна".

– Постійне подорожчання паливно-енергетичних ресурсів змушує підсилити роботу над вирішенням проблем енергозбереження та енергоефективності інфраструктури університету.

– Враховуючи наростаючі соціальні ризики, поглиблення економічних дисбалансів, університет має підвищувати соціальний захист членів колективу університету. Високо цінувати і зберігати атмосферу взаємної поваги, співпраці та взаємодопомоги серед студентів і співробітників КПІ, захищати їхню гідність і академічні свободи.

Шановні колеги, спільними злагодженими діями наш колектив гідно подолає нові виклики і з новими досягненнями пройде наступний етап свого розвитку. Бажаю міцного здоров'я, натхнення й успіхів у новому навчальному році.

Ректор Михайло Згуровський

управлінської діяльності, Конструкторського бюро інформаційних систем та Інформаційно-обчислювального центру забезпечення навчального процесу єдиного підрозділу – Конструкторського бюро інформаційних систем; про створення на базі кафедри зварювального виробництва і кафедри смарт-технологій з'єднань та інженерії поверхні Інституту матеріалознавства та зварювання ім. Є.О.Патона Центру підготовки персоналу Міжнародного інституту зварювання; про створення у складі ФБМІ Навчально-наукового оздоровчого комплексу "Здоров'я КПІ", а у складі ДНВР – Навчально-наукового центру "Noosphere Engineering School KPI".

Крім того, Вчена рада ухвалила рішення про зміни в організаційній структурі департаменту якості освітнього процесу, департаменту навчально-виховної роботи, Інституту моніторингу якості освіти, а також затвердила організаційну структуру Інституту матеріалознавства та зварювання ім. Є.О. Патона і НМК "Інститут післядипломної освіти".

За доповіддю проректора з навчальної роботи А.А.Мельниченка Вчена рада затвердила Положення про організацію освітнього процесу в КПІ ім. Ігоря Сікорського та положення, що є його складовими.

Також за доповіддю проректора А.А.Мельниченка Вчена рада затвердила низку бакалаврських та магістерських освітніх програм, навчальні плани, за якими здійснюватиметься прийом здобувачів вищої освіти у 2020 році, а також ухвали-

ла графік навчального процесу на 2020/2021 навчальний рік.

За доповіддю директора департаменту якості освітнього процесу О.А.Жученка Вчена рада розглянула підсумки акредитації освітніх програм КПІ ім. Ігоря Сікорського у 2019/2020 навчальному році. Вчена рада схвалила роботу загальноуніверситетських підрозділів, які були залучені до процесу акредитації, та факультетів/інститутів і кафедр, освітні програми яких акредитувались НАЗЯВО, ухвалила нагородити Почесними грамотами Вченої ради КПІ ім. Ігоря Сікорського співробітників, які забезпечили успішну акредитацію освітніх програм, і дала доручення низці структурних підрозділів щодо акредитації їх освітніх програм.

Далі Вчена рада розглянула поточні справи, у тому числі затвердження результатів атестації наукових працівників, призначення стипендій студентам, створення спеціалізованих вчених рад для захисту дисертаційних робіт на здобуття ступеня доктора філософії, надання права наукового керівництва аспірантами та здобувачами, прийом до докторантури 2020 року, рекомендацію до друку монографій та ін.

Вчена рада також затвердила підсумки конкурсу на здобуття премій КПІ ім. Ігоря Сікорського у 2020 році за кращі підручники, навчальні посібники, монографії.

З текстом рішення Вченої ради можна ознайомитися за посиланням: <https://rada.kpi.ua/node/1212>.

Інф. "КПІ"

РЕЙТИНГИ

КПІ ім. Ігоря Сікорського у дзеркалі "Топ-200 Україна"

Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського" знов обійняв перший рядок у рейтинговій таблиці національного рейтингу закладів вищої освіти "Топ-200 Україна"!

На другому місці – Київський національний університет ім. Тараса Шевченка, на третьому – Сумський державний університет, на четвертому – Харківський політехнічний інститут, на п'ятому – Львівська політехніка і так далі.

Підсумки чергового, вже чотирнадцятого за ліком національного рейтингу українських вишів "Топ-200 Україна 2020" було оприлюднено 6 липня.

Відмінність цього українського рейтингу від відомих міжнародних – у підходах до оцінювання університетів. Упорядники "Топ-200 Україна 2020" (а це Центр міжнародних проєктів "Євроосвіта" в партнерстві з міжнародною групою експертів IREG Observatory on Academic Ranking and Excellence) орієнтуються не на оцінки представників великих компаній-роботодавців та університетів різних країн, які можуть бути вельми суб'єктивними, а, передусім, на об'єктивні показники, що піддаються вимірюванню. "Завдяки своїм критеріям національний український рейтинг комплексно віддзеркалює все те, що сьогодні актуально для університетів України", – вважає проректор КПІ ім. Ігоря Сікорського з міжнарод-

них зв'язків член-кореспондент НАН України Сергій Сидоренко.

Цьогорічний рейтинг українських закладів вищої освіти розраховувався за десятьма показниками, серед яких є й такі важливі для розуміння місця вишу в науково-освітньому просторі країни, як результати участі студентів у Всеукраїнських олімпіадах і конкурсах наукових робіт у 2018–2019 роках (за сумою балів), кількість Стипендій Президента та Кабінету Міністрів України для молодих учених, кількість отриманих ученими університету патентів і середнє зважене значення для рейтингів ЗВО за кількістю поданих заяв абітурієнтами та середнім конкурсним балом у 2019 році. Решта показників є міжнародними. Це результати університетів у міжнародних рейтингах як такі, що оцінюють виші за інтегральними показниками (QS World University Rankings), так і такі, що оперують окремими параметрами – Scopus, Webometrics, Google Scholar Citations, UniRank. Скажімо, Scopus є найбільшою у світі універсальною бібліографічною та реферативною базою даних та інструментом для відстеження цитованості статей, Webometrics визначає міру академічної присутності того чи іншого університету в Інтернеті та його сприяння підтриманню відкритого доступу, наукометрична система Google Scholar Citations індексує наукові публікації дослідників та наво-

дить дані про їх цитування тощо. Крім того, в "Топ-200 Україна" враховується участь кожного українського ЗВО у програмах Erasmus+ Європейського Союзу.

При цьому самі упорядники "Топ-200 Україна" наголошують, що для них одним із базових принципів визначення рейтингів університетів нашої країни було "забезпечення повної відкритості, прозорості і незалежності ранжування університетів". Понад те, вони стверджують, що при визначенні рейтингу того чи іншого університету послуговувалися лише відкритими даними прямих вимірів, виставлених на відкритих веб-ресурсах незалежних національних та міжнародних організацій і установ. І що "будь-які дані або експертні оцінки самих університетів та органів управління ними не використовувалися. Методика розрахунків університетських рейтингів є доступною для громадськості з метою перевірки отриманих результатів".

Отож саме принципи, на яких ґрунтуються оцінки університетів у рейтингу "Топ-200 Україна", дають фахівцям підстави вважати, що за сукупністю критеріїв він є і інформативнішим, і об'єктивнішим за низку міжнародних рейтингів, базованих переважно на експертних оцінках, а не на факторах, які піддаються обчисленню.

Інф. "КП"

РЕЙТИНГ 2020	ЗВО	РЕЙТИНГІ ТА ІНДЕКСИ УНІВЕРСИТЕТУ										ІНШІ ПОКАЗНИКИ															
		Рейтинг QS	ІНДЕКС для QS	Рейтинг Scopus	ІНДЕКС для Scopus	Рейтинг Webometrics	ІНДЕКС для Webometrics	Рейтинг Erasmus+	ІНДЕКС для Erasmus+	Рейтинг Google Scholar Citations	ІНДЕКС для Google Scholar Citations	Рейтинг UniRank	ІНДЕКС для UniRank	Разом переможців (кількість балів)	Рейтинг переможців за сумою БІВІВ місце	ІНДЕКС для переможців за сумою БІВІВ місце	Стипендії для молодих вчених	Рейтинг Стипендій для молодих вчених	ІНДЕКС для Стипендій для молодих вчених	Разом кількість отриманих патентів	Рейтинг за кількістю отриманих патентів	ІНДЕКС для отриманих патентів	Рейтинг Заяв Усього 2019	Рейтинг СКБ 2019	Середнє арифметичне рейтингове місце за Заявами вступників ТА СКБ	ІНДЕКС для Заяв Усього та СКБ	
1	Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"	3,75	4	0,54	6	0,81	2	0,27	4	0,54	2	0,27	1	0,1	201	4	0,26	9	2	0,13	187	6	0,39	3	26	14,5	0,44
2	Київський національний університет імені Тараса Шевченка	3,81	2	0,27	1	0,14	1	0,14	1	0,14	1	0,14	2	0,2	259	3	0,20	1	9	0,59	39	29	1,89	1	8	4,5	0,14
3	Сумський державний університет	7,89	5	0,68	9	1,22	3	0,41	5	0,68	5	0,68	7	0,7	278	2	0,13	4	6	0,39	40	28	1,82	51	29	40	1,20
4	Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"	8,00	3	0,41	10	1,35	6	0,81	6	0,81	3	0,41	22	2,2	199	5	0,33	3	7	0,46	117	7	0,46	13	39	26	0,78
5	Національний університет "Львівська політехніка"	14,46	6	0,81	8	1,08	8	1,08	2	0,27	68	9,18	4	0,4	288	1	0,07	8	3	0,20	82	14	0,91	4	27	15,5	0,47

Консолідований рейтинг вишів України 2020 року: КПІ ім. Ігоря Сікорського – у трійці лідерів

Інформаційний освітній ресурс "Освіта.ua" 10 серпня оприлюднив власний консолідований рейтинг закладів вищої освіти України 2020 року.

У його підґрунтя покладено дані найавторитетніших поміж експертів та засобів масової інформації національних рейтингів навчальних закладів України: "Топ-200 Україна", "Scopus" та "Бал ЗНО на контракт", кожний із яких використовує різні критерії оцінювання закладів вищої освіти.

Над "Топ-200 Україна" працює Центр міжнародних проєктів "Євроосвіта". У ньому враховуються дані прямих вимірів, розміщені на відкритих веб-ресурсах незалежних національних і міжнародних організацій і установ.

Рейтинг Scopus використовує показники одноименої бази даних. За допомогою цього інструменту здійснюється моніторинг цитованості наукових статей, що їх публікують заклади освіти або викладачі в наукових виданнях.

Рейтинг "Бал ЗНО на контракт" оперує кількістю випускників, які вирішили навчатися в тому чи тому виші за власний кошт.

Отож у консолідованому рейтингу-2020 визначено трійку лідерів з-поміж 241 закладу вищої освіти України. Це Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського" та Національний університет "Києво-Могилянська академія".

За інф. "Освіта.UA"

Пам'яті Бориса Євгеновича Патона

Його називають найвідомішим українським ученим, людиною-епохою, велетом науки. Все це правда. Але, водночас, він був людиною з плоті та крові. Людиною, яка прожила довге і сповнене важкої праці життя. 19 серпня його втомлене серце зупинилося...

Борис Євгенович Патон був найвідомішим випускником Київської політехніки, лауреатом багатьох престижних премій, у тому числі Ленінської – найвищої в колишньому СРСР, двічі Героєм Соціалістичної Праці, Героєм України (до речі, саме він першим в історії був удостоєний цього звання), кавалером багатьох орденів і медалей. Усі ці звання і нагороди були абсолютно заслуженими. Борис Євгенович Патон назавжди залишиться в історії як великий вчений і великий інженер – конструктор, технолог, організатор науки і виробництва.

Борис Євгенович Патон

Дитинство Бориса Патона пройшло фактично в стінах Київського політехнічного інституту. А вже народився він у сім'ї одного з найславетніших його викладачів, всесвітньо відомого вченого й інженера професора Євгена Оскаровича Патона, яка мешкала на території інституту в будинку професорсько-викладацького складу. Причому народився того самого року, і навіть місяця, коли було засновано Українську академію наук – 14 листопада 1918 року! Втім, перші місяці життя майбутнього її Президента припали на часи для нашої країни дуже тривожні: в Україні палало полум'я громадянської війни. Але й довгоочікуване її закінчення стабільності країні не принесло. Змінювався сам устрій життя. Тож, зрозуміло, що суттєві зміни відбулися і в інституті. Причому стосувалися вони не лише правил прийому студентів, організації навчального процесу, методів управління навчальним закладом та перебудови наукової роботи у вищих, але й суто побутових питань – виживати в ті часи було ой як нелегко. Проте, завдяки таким людям, як професор Євген Патон наука в країні почала відроджуватися і ніщо не могло завадити їй у цьому поступі.

Певна річ, змалечку Борис Патон жив в атмосфері творчості. Творчості специфічної – технічної, що вимагає від людей особливої дисципліни і відданості. Отож після закінчення школи особливих вагань щодо того, куди йти вчитися далі, у Бориса Патона не було – тільки до Київського індустріального інституту (таку назву з 1934 по 1944 рік мав Київський політехнічний). Під час навчання остаточно визначилося коло інтересів майбутнього академіка. Пов'язані вони були з дослідженнями, що проводилися в електрозварювальній лабораторії Всеукраїнської академії наук, заснованій та очоленій Євгеном Патonom. У 1934 році на базі цієї лабораторії був створений інститут, відомий тепер як Інститут електрозварювання ім. Є.О. Патона Національної академії наук України. З часом цей інститут став для Бориса Патона другим домом.

Борис Євгенович Патон закінчив КПІ у 1941 р. за фахом "інженер-електрик". Свій дипломний проєкт він захистив 22 червня 1941 року. Попри те, що німецька авіація вже бомбила навколишні підприємства і по дорозі до інституту він разом з однокурсниками ледь не загинув, диплом він захистив на "відмінно". За розподілом поїхав на завод "Красное Сормово" (м. Горький, нині – Нижній Новгород), працював інженером електротехнічної лабораторії. У 1942 році його було переведено до Нижнього Тагіла, куди евакуювали Інститут електрозварювання. На цей інститут були покладені завдання щодо технологічного забезпечення виробництва бронетехніки, зокрема славновісного Т-34 – кращого танку

Другої світової війни. Тут Борис Патон почав вивчати нову для себе справу – електрозварювання, і доволі швидко став у ній видатним фахівцем, який, за словами його батька, вмів працювати не лише головою, але й руками. Він узяв активну участь у роботі та впровадженні технологічної новачки, якій судилося кардинально змінити весь технологічний цикл, – автоматичного зварювання броні під флюсом: розробляв технологію, конструював обладнання, виконував суто наукові дослідження – встановив, за рахунок якого саме процесу виділяється тепло під час зварювання – в електричній дузі чи завдяки проходженню струму через флюс. А ще Патон запропонував зручну і надійну конструкцію нових автоматичних зварювальних головок. У них було реалізоване відкрите в 1942 р. явище саморегулювання дуги. Причому такі головки можна було виробляти навіть в умовах звичайних механічних майстерень, а їх експлуатація не потребувала спеціальної підготовки кадрів. Але головним було те, що ці пристрої відіграли величезну роль у збільшенні

обсягів випуску танків. Були створені автомати для зварювання, завдяки яким виробництво танків поставили на конвеєр. У жодній країні, окрім Радянського Союзу, автоматичне зварювання під флюсом у танковій промисловості тоді не застосовувалося. І лише в останні воєнні роки цей спосіб при виготовленні бронекорпусів танків і самохідних артилерійських установок почали освоювати в США. Саме в екстремальній обстановці військового заводу у воєнний час сформувався характер і стиль роботи Бориса Патона... А він у 1943 році за цю розробку отримав свій перший орден – "Знак Пошани".

Робота над зварювальними головками лягла в підґрунтя подальших наукових досліджень молодого інженера, результати яких були узагальнені в кандидатській дисертації "Аналіз роботи зварювальних головок та способів їх живлення при зварюванні під флюсом", яку він захистив у КПІ після повернення в 1945 р. до Києва. В умовах відродження нашого міста й усієї країни всі наукові дослідження прикладного характеру відразу знаходили застосування на практиці. Тож невдовзі Борис Євгенович очолив один з відділів Інституту електрозварювання і продовжував активно працювати тепер уже над мирним застосуванням зварювальних процесів. Розпочаті

тоді дослідження стосувалися напівавтоматичного й автоматичного зварювання під флюсом, розроблення теоретичних основ створення автоматів і напівавтоматів для дугового зварювання і зварювальних джерел живлення; умов тривалого горіння дуги та її регулювання; проблеми керування зварювальними процесами тощо. В 1950 році він стає заступником директора Інституту електрозварювання, а в 1952 р. – також у КПІ – успішно захищає докторську дисертацію на тему "Дослідження умов стійкості горіння зварювальної дуги та її регулювання". У 1951 р. його обрали членом-кореспондентом Академії наук УРСР, у 1958 р. – академіком АН УРСР за фахом "Електрозварювання", у 1962 р. – академіком АН СРСР за фахом "Металургія і технологія металів". У 1953 році, після смерті Євгена Патона,

йому довірили очолити інститут, заснований його батьком.

На початку 50-х років у країні набирала темпів науково-технічна революція. Влада почала значно уважніше ставитися до проблем розвитку науки і технологій. У нових умовах дослідницькі організації та колективи, які вже мали конкретні напрацювання з впровадження своїх проєктів у реальну економіку, отримали можливості для розширення тематики своїх робіт. Тож під керівництвом Бориса Євгеновича Патона Інститут електрозварювання ім. Є.О. Патона розгорнув широкі фундаментальні і прикладні дослідження, за результатами яких було розроблено багато нових способів зварювання: напівавтоматичне, в середовищі захисних газів, електрошлакове, мікроплазмове та ін. Крім того, результати вивчення явищ, які відбуваються при проходженні електричного струму через різні середовища, стали основою нових способів отримання рафінованих металів: електрошлакового, електронно-променевого, плазмо-дугового переплавів, що поклато початок новій галузі – спеціальній електрометалургії. Запропоновані інституту технологічні новачки надзвичайно високо цінувалися в промисловості. Понад те, у другій половині 50-х років ІЕЗ взагалі почав продукувати все нові й нові прогресивні розробки, що буквально "з коліс" впроваджувалися у виробництво. Інститут швидко виріс у потужний науково-технічний комплекс, до якого, крім власне НДІ, увійшли конструкторсько-технологічні підрозділи і дослідні заводи. Невдовзі на Інститут ім. Є.О. Патона було покладено обов'язки головної в СРСР науково-дослідної установи зі зварювання та спеціальної металургії.

У 1962 році 43-річного академіка Патона було обрано на посаду Президента Академії наук УРСР. В її історії розпочався новий період, який згодом вивів українську науку на передній край науки світової. Понад те, з часом Академія стала своєрідною візитівкою України. Широка співпраця академічних установ з підприємствами народного господарства та військово-оборонного комплексу, на який тоді взяла курс українська Академія, прискорювала розвиток економіки, що, своєю чергою, сприяло розвитку науки. Українські вчені сміливо бралися за суто наукове, комплексне вирішення проблем, які гальмували розвиток цілих галузей, і в результаті їхніх досліджень фахівці-практики отримували не просто рекомендації практичного характеру, а принципи нові ідеї, винаходи та готові технології. У ті роки значно поглибилися зв'язки академічних інститутів з вищими навчальними закладами, насамперед з Київським політехнічним інститутом, Київським державним

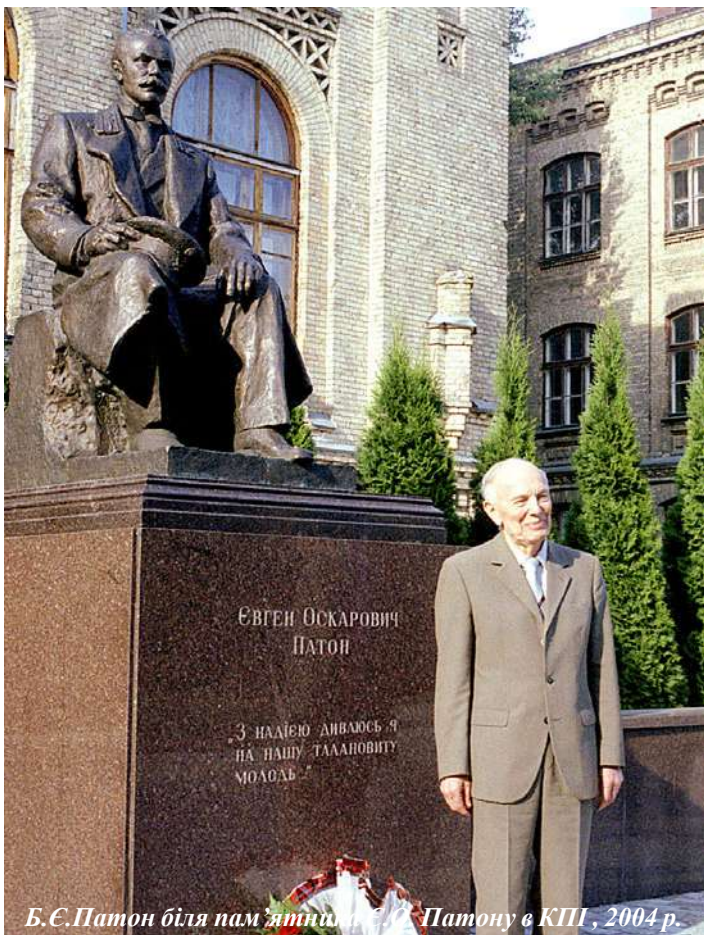
Б.Є. Патон, директор Інституту електрозварювання ім. Є.О. Патона ("За радянського інженера", 24.12.1957р.)

університетом ім. Тараса Шевченка та іншими.

Одним із лідерів у цьому знов-таки залишався Інститут електрозварювання, де за безпосередньої участю його директора на основі фундаментальних досліджень були розроблені технології індустріальних способів зварювання магістральних трубопроводів, великоабаритних резервуарів для зберігання нафти і нафтопродуктів, кожухів доменних печей, висотних баштових конструкцій, морських суден, енергетичного обладнання та інших. Академік Борис Патон спільно з академіком Сергієм Корольовим висунули сміливу ідею щодо застосування зварювальних процесів у космосі, яку було успішно реалізовано в інститутських розробках. Створена в Інституті апаратура дозволила в 1969 році космонавтам Георгію Шоніну і Валерію Кубасо- ➔

➔ у вперше у світі здійснити експеримент зі зварювання в умовах орбітального польоту. Експерименти в цьому напрямку продовжили в 1984 році космонавти Світлана Савицька та Володимир Джанібеков, а в 1997 році роботи зі зварювання, розрізання та напилювання у відкритому космосі було проведено спільно з американськими вченими. Цим самим було покладено початок космічним технологіям. Трохи згодом академік Б.С.Патон очолив піонерські дослідження з використання електронного променя, дугової плазми та лазера для зварювання металів та спецелектрометалургії. Серед інших розробок, які започаткували новий напрям на стику техніки та медицини, – зварювання живих тканин.

Обрання академіка Патона Президентом Академії наук УРСР значною мірою визначило не лише долю Академії, але й долю науково-технічного прогресу в Україні. Адже керівництво СРСР у 1963 р. вирішило ліквідувати Відділення технічних наук АН СРСР, а відповідні НДІ вивести з її складу. В Україні завдяки Б.С.Патону цього не сталося. Понад те, Академія наук УРСР стала локомотивом розвитку технічних наук в СРСР. Це значною мірою обумовило те, що на українських підприємствах створювалась техніка світового рівня – літаки, ракети, морські судна, ЕОМ та ін. Не залишилися поза увагою Президента української Академії й інші науки. З ініціативи Бориса Патона в системі АН УРСР було створено десятки нових інститутів та організацій, що проводили дослідження в найбільш важливих наукових напрямках.

Б.С.Патон біля пам'ятника Патону в КПІ, 2004 р.

Роль і місце Академії наук та її президента у житті держави і суспільства, у прогресі науки й освіти, у зміцненні обороноздатності і розвитку народного господарства республіки неможливо було переоцінити, і це дуже добре розуміли її керівники. Яскравим свідченням цього є випадок, який до сьогодні з усмішкою переказують в академічних колах. Якимось у Бориса Євгеновича, який умів спокійно вирішувати з представниками владних структур найскладніші питання, виник серйозний конфлікт з одним із секретарів Центрального Комітету Комуністичної партії України. Перший секретар ЦК, фактично тодішня головна посадова особа в республіці, довідавшись про це, промовив: "Іншого секретаря ЦК я знайти зможу. А от де я знайду іншого Патона?..." На тому питанні й було закрито.

При цьому Патон часто був дуже незручним для влади керівником. Якщо справа торкалася питань принципів, на жодні поступки він не йшов. Влітку 1981 року він надіслав до владних структур держави науково-аналітичну записку "Про заходи стосовно подальшого посилення роботи щодо оцінки та прогнозування генетичних наслідків забруднення навколишнього середовища в Українській РСР", а в листопаді того самого року на засіданні Уряду України виступив з доповіддю про можливі негативні екологічні та соціально-економічні наслідки будівництва та експлуатації на території України атомних електростанцій і, перш за все, Чорнобильської АЕС. Такі погляди абсолютно заперечували офіційну точку зору на атомну енергетику та її перспективи і могли коштувати тим, хто їх відкрито дотримувався, великих неприємностей. Але Борис Патон не став тоді мовчати, хоча слухати його й не бажали. За кілька років, на жаль, його правота знайшла трагічне підтвердження...

Звісно, інколи доводилося йти і на компроміси, які йому зразу ставили на карб люди, які не мали й десятої долі його мудрості, або й звичайні задрісники. Проте більшість із них просто не розуміли, що Патонів стиль спілкування з владою та її очільниками завжди диктувався інтересами держави і розвитку вітчизняної науки. Тобто мотивами, дуже далекими від швидкозмінних політичних чи, тим більше, особистісних мотивів. Отож саме завдяки цим його вчиням, за найскрутніших для держави і суспільства періодів вдалося зберегти Національну академію наук.

Останні десятиліття стали для української науки випробуванням на міцність. Хоч би як важко було, вона тримається й, попри всі негаразди, працює на державу. Багато в чому – завдяки зусиллям та деяким організаційним інноваціям, які були запропоновані та апробовані Б.Патоном і очолюваним ним колективом. Раніше за інших він розумів, що в сучасних умовах наука спроможна вижити та ефективно працювати лише якщо навчиться швидко комерціалізувати і продавати свої напрацювання тим, кому вони потрібні. І запропонував створювати при академічних інститутах підрозділи, які спроможні були б забезпечувати просування результатів їхніх досліджень від фундаментальної ідеї до технічної розробки, і далі – до дослідного зразка, і аж до пропонування промисловості. Однією з перших у країні наукових установ, яка почала працювати за такою схемою, як і належить, став очолюваний Борисом Євгеновичем Науково-технічний комплекс "Інститут електрозварювання ім. Є.О.Патона" НАН України.

І в останні роки свого життя академік Б.С.Патон не полишав активних творчих пошуків. Серед його досягнень цього періоду – масштабні успішні дослідження з використання зварювальних технологій та термічної обробки живих тканин у лікувально-хірургічній практиці. Під його керівництвом співробітники Інституту і вчені-медики спільно винайшли новий спосіб з'єднання м'яких тканин людини і тварин шляхом зварювання. Ця технологія дозволяє значно зменшити тривалість операцій, їх травматичність, а отже – і втрату крові, а також скоротити ймовірність післяопераційних ускладнень. Нині вона набуває все більшого поширення у хірургічній практиці в Україні та інших країнах, а лік успішних операцій, проведених з використанням зварювання, йде вже на тисячі.

Утім, у колі постійної уваги Президента Національної академії наук України була не лише наука. Академік Б.С.Патон постійно піклувався про своїх менш титулованих колег. Багато з них завдячували йому вирішенням багатьох побутових проблем,

зокрема й найважливішої для кожної родини – житлової. За його активного сприяння на початку 60-х років ХХ століття почалася розбудова цілого київського житлового масиву з промовистою назвою "Академмістечко" – саме тут в "академічних" будинках упродовж багатьох років отримували квартири науковці, і саме тут міститься декілька всесвітньо відомих українських науково-дослідних інститутів. Ніколи не забував він і про науково-інженерну молодь та залучення до наукової роботи талановитих юнаків і дівчат, їх фінансову підтримку і поліпшення умов життя...

Б.С.Патон у ДПМ при КПІ ім. Ігоря Сікорського ("Київський політехнік", 23.08.2000 р.)

Багатьох цікавило, як йому в його віці (а з життя він пішов на 102-му році) вдавалося підтримувати працездатність і витримувати величезні навантаження наукової, науково-організаційної та громадської роботи. Великих секретів тут не було: напруженої інтелектуальної праці Борис Євгенович не полишав до останнього свого дня, а ще все життя вів здоровий спосіб життя і намагався тримати гарну фізичну форму. Недарма ж багато років поспіль жителі Академмістечка двічі на тиждень могли зустрітися з ним на тенісних кортах та на плавальних доріжках великого басейну спорткомплексу "Наука". У різні роки він захоплювався кількома видами спорту, у тому числі таким екстремальним і технічно непростим, як водні лижі.

Ніколи не забував Борис Євгенович і про рідний КПІ. Очолований ним інститут упродовж багатьох десятиліть плідно співпрацював з викладачами і науковцями університету. Сам він часто був у Національному технічному університеті України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського" на різноманітних заходах – конференціях, нарадах, урочистих зборах, зустрічах та ін. Київські політехніки завжди пишалися таким випускником. Тому не дивно, що ім'я і фотографія Б.С.Патона досить часто зустрічаються у публікаціях університетської газети, яка з 1949 р. називалась "За радянського інженера", а з 1988 р. – "Київський політехнік". Він, до речі, також постійно стежив за її публікаціями, а на одну з річниць газети привітав колектив редакції такими словами: "Газета є не чужою і мені особисто: в перші роки її існування одним з її авторів був мій батько, на той час професор Київського політехнічного інституту Євген Оскарівич Патон. Зі студентських років читав її і я. Тож і сьогодні я завжди з цікавістю відкриваю свіжі номери газети і долучаюся до життя моєї Alma Mater".

Борис Євгенович Патон був автором і співавтором понад 400 винаходів, більш як 1200 різноманітних публікацій, 20 наукових монографій. Він був іноземним членом академії наук багатьох країн. А ще – почесним доктором КПІ ім. Ігоря Сікорського...

Утім, повний перелік заслуг, звань і нагород Бориса Патона можна продовжити не на одну сторінку. Але, можливо, найголовнішою з них стало народне визнання. Як свідчать соціологічні дослідження, наші співвітчизники вважають Бориса Євгеновича Патона найвідомішим українським ученим. Він фактично став символом української науки. І це вже назавжди...

Володимир Васильович Янковий

З глибоким сумом повідомляємо, що 2 серпня на 72-му році життя перестало битися серце почесного головного редактора газети "Київський політехнік" Володимира Васильовича Янкового.

Усе свідоме життя Володимира Васильовича було пов'язано з КПІ, і більше як півстоліття – з університетською газетою. Вперше він відчинив двері редакції газети КПІ "За радянського інженера", коли був студентом 2-го курсу електроакустичного факультету, і з того часу не розлучався з нею впродовж усього життя – спочатку як позаштатний кореспондент, а з 2001 по 2019 рік – як головний редактор. Роботу в газеті він протягом тривалого часу поєднував з роботою за основною спеціальністю та викладацькою діяльністю...

Народився Володимир Васильович Янковий 25 листопада 1948 року в Києві. Його дорослішання припало на часи, коли інженерні спеціальності були серед молоді надзвичайно популярними, а науково-технічна творчість вважалася одним із найпрестижніших видів людської діяльності. Отож і він після закінчення середньої школи з вибором майбутньої професії не вагався, а для її здобуття вступив саме до КПІ, на кафедру акустики. Студентське життя його було цікавим і різноманітним – він не лише гарно вчився, але й займався науковими дослідженнями, спортом, працював у інститутській газеті. І скрізь досягав гарних результатів. Разом з приятелем організував студентський науковий гурток під назвою "Ультразвук у медицині", учасники якого працювали над створенням ультразвукової та акустичної апаратури для медичної галузі. Логічним завершенням певного етапу цих досліджень став виконаний у НДІ отоларингології дипломний проєкт. На байдарці-двійці в республіканських перегонях "Кубок Дніпра" на 1000 м у 1966 році посів 2-ге місце і став кандидатом у майстри спорту з веслування на байдарках. За участь у підготовці ювілейного номера газети у 1970 р. отримав подяку ректорату та грошову премію.

Робота в газеті мала великий вплив на Володимира Васильовича. Він з вдячністю згадував співробітників тодішньої редакції газети КПІ, які були його наставниками, – Бориса Мирського, Олександра Туренка, Жанну Ляну, Ларису Сацюк та ін. А коли сам став головним редактором університетської газети, то продовжив традиції попередників – ретельність при підготовці публікацій, заохочення співробітників до творчості, уважне ставлення до авторів, відвідувачів, читачів.

Після отримання диплома про вищу освіту в 1972 р. з таким само завзяттям, як він робив усе у житті, почав працювати в інституті – інженер, старший інженер, старший науковий співробітник і завідувач НДЛ "Діагностика", старший викладач, а згодом – заступник завідувача кафедри з наукової роботи і доцент. Він працював активно і творчо, тож у його науковому доробку – понад 100 наукових статей та методичних розробок, а також навчальний

посібник з основ виробничого підприємництва і книжка "Київська політехніка: початок історії" (у співавторстві). А ще Володимир Васильович займався активною громадською діяльністю і постійно співпрацював з газетою "Київський політехнік" (навіть очолював її редакційну раду), а в 2001 році став її головним редактором. Уже наступного року "Київський політехнік" було визнано кращою газетою серед видань ВНЗ України, і саме це визнання привело її до перемоги у Всеукраїнському конкурсі ЗМІ "Золоте перо" (номінація "Газета ВНЗ"). У 2003 році Володимир Васильович Янковий став членом Національної спілки журналістів України. А напередодні свого сімдесятиріччя отримав Почесну відзнаку Національної спілки журналістів України "За особливі заслуги".

Як журналіст він публікував свої матеріали не лише в університетській газеті. Матеріали за підписом Володимира Янкового можна знайти на шпальтах всеукраїнських газет "Дзеркало тижня", "День", "Українська технічна газета" і журналів "Столичний регіон", "Київський вісник", "Київський журналіст", "Пам'ять століть" та інших. У 2010 р. він підготував і опублікував в електронному архіві КПІ збірник своїх статей з різних видань під назвою "У ритмі життя".

Протягом останніх років Володимир Васильович Янковий боровся з важкою недугою. Боровся мужньо, майже ні на мить не полишаючи улюбленої справи... Він був знайомий чи не з більшістю викладачів і науковців КПІ, з багатьма з них дружив, мав унікальну пам'ять на людей та події, пов'язані з університетом. Одне слово, був одним із хранителів історії Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського". Тепер він став її частиною...

*Ректорат, профспілкова організація
КПІ ім. Ігоря Сікорського,
колектив редакції газети
"Київський політехнік"*

Тамара Василівна Зашивайло

23 липня на 78-му році пішла з життя співробітниця кафедри загальної фізики та фізики твердого тіла ФМФ, кандидат фізико-математичних наук, доцент Тамара Василівна Зашивайло.

Тамара Василівна закінчила Київський державний університет ім. Т.Г. Шевченка в 1964 році, а в 1967 р. закінчила аспірантуру в КДУ ім. Т.Г. Шевченка. В КПІ пра-

цювала з січня 1973 р., спочатку як молодший науковий співробітник кафедри електронних та іонних приладів ФЕТ, а з 1992 р. як в.о. доцента кафедри загальної фізики та фізики твердого тіла. З 1993 р. є доцентом цієї кафедри.

За час роботи проявила себе висококваліфікованим співробітником та викладачем з курсу фізики. Брала активну

участь у міжнародних науково-методичних конференціях та громадському житті кафедри. Висока культура, доброзичливе ставлення та її професіоналізм зумовили теплі відносини зі студентами і колегами, їх повагу та вдячність до Тамари Василівни.

Кафедра висловлює щирі співчуття рідним та близьким померлої.

«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІК»

газета Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
<http://www.kpi.ua/kp>

✉ 03056, Київ-56
проспект Перемоги, 37
корпус № 1, кімната № 221
✉ gazeta@kpi.ua
☎ гол. ред. 204-85-95; ред. 204-99-29

Головний редактор
Д.Л. СТЕФАНОВИЧ

Почесний редактор
В.В. ЯНКОВИЙ

Провідні редактори
В.М. ІГНАТОВИЧ
Н.Є. ЛІБЕРТ

Додрукарська підготовка
матеріалів
О.В. НЕСТЕРЕНКО

Дизайн та комп'ютерна верстка
І.Й. БАКУН
Коректор
О.А. КІПІХЕВИЧ

Реєстраційне свідоцтво Кі-130
від 21. 11. 1995 р.

Друкарня КПІ ім. Ігоря Сікорського,
видавництво «Політехніка»,
м. Київ, вул. Політехнічна, 14,
корп. 15

Відповідальність за достовірність
інформації несуть автори.
Позиція редакції не завжди збігається
з авторською.